

Разом з тим, у вітчизняному законодавстві такого виду звернення не передбачено. Отже, є необхідність запропонувати наступне визначення: запити щодо роз'яснення законодавства – це звернення фізичної особи (фізичних осіб), юридичної особи (юридичних осіб) до органу (органів) виконавчої влади, місцевого самоврядування з питань практичного застосування окремих положень законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів.

В умовах побудови правової, демократичної, соціально-розвинutoї за європейськими стандартами держави сфера функціонування інституту звернень до публічної адміністрації значно розширюється. Виникають нові види звернень в адміністративному порядку, що відповідають сьгоднішнім реаліям, детермінують трансформаційні зміни, у тому числі, у напрямі розширення обсягу вказаного інституту права. Запропонована нами класифікація звернень до публічної адміністрації здатна відобразити суттєві ознаки прояву останніх в об'єктивній реальності, сприяти подальшій розробці та удосконаленню законодавства за означеною проблематикою, у тому числі, щодо узагальнення законодавчої систематизації звернень до публічної адміністрації.

Список використаних джерел

1. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 496 с.
2. Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 544 с.
3. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076.

НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ОДЕРЖАННЯ ПОДАРУНКІВ ПУБЛІЧНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ

В. В. Потеряйко, магістрантка, кафедра правознавства ПУЕТ

Забезпечення ефективності запобігання різноманітним правопорушенням, пов'язаним із корупцією, традиційно потребує використання значної кількості різноманітних засобів (останнім

часом у вітчизняній правовій науці їх називають інструментами), серед яких: декларування, заборони, обмеження, контроль тощо. Для досягнення відповідної мети у застосуванні цих засобів важливим є нормативне закріплення засад використання їх ресурсу, забезпечення реальних можливостей для використання.

Проблематика обмежень щодо одержання подарунків привертала увагу багатьох вітчизняних учених-юристів. Водночас наявні роботи ґрунтуються на положення раніше чинного вітчизняного законодавства або присвячені лише окремим аспектам унікального ресурсу обмежень щодо одержання подарунків як засобу запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією. Як відзначає Т. Коломoeць, аналіз ресурсу відповідного обмеження можна здійснити шляхом зосередження уваги на його загальних та специфічних властивостях, виділивши його унікальність порівняно з рештою обмежень. Так, слід звернути увагу на те, що відповідне обмеження має правовий характер: його засади чітко визначені у ст. 23, 24 Закону України від 14.10.2014 р. «Про запобігання корупції», окрім того, положення останніх деталізовані у Постанові Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 р. № 1195 «Про затвердження Порядку передачі дарунків, одержаних як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям», численних Методичних рекомендаціях, роз'ясненнях НАЗК та ін. Відповідна ознака дозволяє вести мову про те, що відповідне обмеження є «правомірним обмеженням» [6, с. 165].

Відповідно до ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції» передбачено обмеження щодо одержання подарунків визначеним колом осіб. Зокрема, відповідно до правового припису вище вказаної статті особам, зазначеним у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

1) у зв'язку із здійсненням такими особами діяльності, пов'язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи [3].

Необхідно звернути увагу на те, що у міжнародно-правових документах визначено концептуальні напрями, спрямовані на створення прозорих систем державного та муніципального управління. Зокрема, відповідно до ч. 4 ст. 7 Конвенції ООН проти корупції на держави покладено обов'язок створення таких систем та запобігання виникненню конфлікту інтересів [1].

Одним із важливих елементів механізму запобігання корупційним проявам на державній та муніципальній службі є також обмеження щодо одержання подарунків посадовими особами.

Визначення поняття «подарунок» міститься в ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції». Зокрема, під подарунком законодавець розуміє грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової [3].

На наше переконання, обмеження щодо одержання подарунку публічними службовцями є цілеспрямованим обмеженням, оскільки зорієнтоване на запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією, про це навіть свідчить назва розділу IV Закону України «Запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням». Запровадження відповідних «рамкових меж» поведінки публічних службовців зорієнтоване на усунення будь-яких передумов для такого роду діянь, передумов для сумнівів щодо неупередженості, об'єктивності, служіння українському народу з боку публічного службовця. Відповідні межі його поведінки зорієнтовані на забезпечення дотримання абсолютно всіх принципів публічної служби й усунення превальювання приватних інтересів відповідної особи.

На думку С. Кадигроба, обмеження щодо одержання подарунків зорієнтоване на спеціальних суб'єктів, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства України. Втім слід звернути увагу на специфіку саме цього виду обмеження, на відміну від решти, яка полягає в тому, що це обмеження поширюється не на всіх суб'єктів, на кого поширюється дія антикорупційного законодавства України, а лише на тих, які визначені у пп. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції». Особи ж, зазначені у п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону, під дію цього обмеження не підпадають, а отже на них це обмеження не поширюється, їх не можна притягнути до відповідальності за порушення цього виду обмеження. У цілому погоджуючись із позицією законодавства щодо специфіки правового статусу осіб, зазначе-

них у п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону, зумовленого характером їхньої діяльності, підставами, сферою останньої, вчений вважає доцільним поширення відповідного обмеження й на цю групу осіб, враховуючи все ж таки публічний характер їхньої діяльності (хоча й визнаємо певну відмінність їхньої діяльності порівняно з діяльністю осіб, зазначених у пп. 1, 2 ч. 1 ст. 3 Закону) [5].

Частина 2 ст. 23 Закону «Про запобігання корупції» передбачає заборону одержання подарунка сукупною вартістю понад два прожиткових мінімуми протягом року як від однієї особи, так і від групи осіб (тобто кількох чи багатьох осіб), які дарують разом або є дарувальниками, так би мовити, за змовою між собою. Це є належним запобіжником проти масового отримання подарунків відносно незначної вартості, навіть якщо вони відповідають загально визнаним уявленням про гостинність.

Як відзначає Т. В. Герула, у антикорупційному законодавстві передбачається взаємозв'язок між обмеженням щодо одержання подарунків публічними службовцями та розширенням повноважень контрольного характеру уповноважених осіб щодо дотримання відповідних обмежень. Це є цілком виправданим, враховуючи «кореспондуючий характер відповідних зв'язків»: звуження сфери прав одних осіб передбачає розширення прав інших учасників відповідних правовідносин, аналогічно й з обов'язками [4, с. 34].

За недотримання обмежень щодо одержання подарунків передбачається притягнення публічного службовця до відповідальності, а саме за ст. 172-5 КУпАП України до адміністративної відповідальності [2]. Встановлення відповідальності є цілком виправданим, оскільки, якщо є чітко визначені межі поведінки й особа виходить за ці межі, вона вчиняє протиправне діяння, а отже має нести відповідальність. З точки зору автора, задля узгодження положень законодавства, яке регламентує поведінку публічного службовця щодо дотримання обмежень, а також адміністративно-деліктного законодавства у зазначеній частині варто розширити коло суб'єктів відповідних правопорушень, залучивши до нього й осіб, визначених у п. 3 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції».

Отже, обмеження щодо одержання подарунків публічними службовцями, регламентоване ст. 23-24 Закону України «Про запобігання корупції», є особливим різновидом спеціального

обмеження (щодо особливих суб'єктів зі специфічним видом професійної діяльності), яке, завдяки поєднанню загальних ознак, притаманних обмеженню взагалі, та особливих ознак (наявність певного майнового аспекту у будь-якій зовнішній формі прояву), є дієвим засобом запобігання вчиненню правопорушень, пов'язаних із корупцією, удосконалення правових засад використання ресурсу якого дозволить досягти ефективних результатів у зазначеній сфері правозастосування.

Список використаних джерел

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 49. Ст. 2048.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон УРСРС від 07.12.1984 р. № 8073-X. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 49. Ст. 2056.
4. Герула Т. В. Обмеження щодо одержання подарунків державними службовцями. Актуальні проблеми реалізації положень Закону України «Про запобігання корупції»: тези доповідей регіонального науково-практичного круглого столу. м. Запоріжжя, 1–2 грудня 2017 року / за заг. ред. Т. О. Коломoeць. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. С. 33–36.
5. Кадигроб С. Антикорупційні обмеження: подарунки. Визначення мінімальної ринкової ціни. Держслужбовець. 2015. № 5. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2015/may/issue-5/article-7888.html> (дата звернення: 06.05.2020).
6. Коломoeць Т. Обмеження щодо одержання подарунків як засіб запобігання правопорушенням, пов'язаним із корупцією: правовий аспект. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 12. С. 164–168.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМИ ЗНАТЬ

О. В. Логінов, магістрант, кафедра правознавства ПУЕТ; науковий керівник – доц. Білокін Р. М.

На сьогоднішній день, становленню та розвитку галузі знань і спеціальності «Публічне управління та адміністрування» в освітньо-науковому просторі України бракує певного інституціонального забезпечення. Так, спостерігаємо термінологічні невідповідності в галузі знань і спеціальності «Публічне